„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. Л. Дунђерског, у дунавској улици бр. 15

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: ф. 12 или 30 дин.
на по године: ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

Број 79. У Новом Саду, у уторак 7. (19.) јула 1898. Година XIV.

Позив на претплату.

Крајем прошлога месеца истекла је претплата свима оним нашим претплатницима, који су се до краја јуна на „Браник“ претплатили. Овим умољавамо исте наше претплатнике, да претплату благовремено понове, како уредно разашиљање листа не би запињало.

Мислимо, да није нужно „Браник“ препоручивати. Наш је лист покренут у најбољој намери, да користи народу у овом тешком времену, кад се још само преко новина може чути независан српски глас. С тога држимо, да правим пријатељима народа мора ићи у прилог, да се овакав лист не само одржи већ и рашири. На њих апелујемо овим позивом на претплату. Према јачем одзиву српскога света, можемо и ми више порадити на усавршењу листа. Наша је главна цел, да овим листом истински послужимо народу, да задовољимо његове потребе. Да то постигнемо, ми не жалимо моралних и материјалних жртава.

Претплатна је цена „Бранику“.

На годину . . . 12 фор. или 30 дин.
На по године . . 6 фор. или 15 дин.
На четврт године . 3 фор. или $7^1/_2$ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 1 фор. или $2^1/_2$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 1. (13. јула) 1898.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

Неће споразум!

„Кога Бог хоће да упропасти, ономе одузме прво памет“ или као што би Немци рекли: „Die Todten reiten schnell!“.... Преговори, који су вођени између аустријског министра-председника грофа Туна и разних немачких странака, прекинути су. Немци управо не ће да се погађају, они траже, да аустријска влада пред њима капитулира. Аустријска влада спремила је материјал, да би могла поднети законски предлог о равноправности језика. Тиме би наредбе грофа Баденија о равноправности језика постале беспредметне. С тога је влада позвала Немце да воде преговоре, и да они кажу своје мишљење о оним начелима, на основу којих влада мисли да спреми законски предлог. Немци траже пре свега, да се Баденијева наредба повуче натраг, па онда се тек могу упустити у даље преговоре.

По овоме се види, како су Немци непомирљиви и у форми. У свакој политичкој погодби морају бити све странке помирљиве и попустљиве. Ту се пази исто толико и на облик, колико и на суштину ствари. Предусретљивост гради мост, преко кога треба противник да пређе. А шта раде Немци? Они траже капитулацију и то срамну! Јер не да се замислити већа брука, него кад се каже једној влади, прво повуци наредбу, па ћемо се даље разговарати.

Влада, која иоле пази на свој углед и достојанство, не може на ово пристати. Гроф Тун би себе изиграо, кад би се Немцима предао на милост и немилост, те да повуче наредбу, пре него што зна, како ће се даље развијати ствари.

Но гроф Тун нема разлога да попусти ни с тога, што Немци нису владу довели у неприлику са својом снагом, већ са својом — суровошћу, која се нигде у свету не би трпела. Не би се трпела ни у Аустрији, да случајно Немци немају за леђима Немачку, која је у савезу с нашом монархијом. Какав су „успех“ постигли Немци? Нису дали да парламенат ради! Бацали се с дивитима, грдили су већину, инзултирали су председника, викали и лармали су, да се у парламенту није могло радити. Па је-ли то такав политички успех? Ако је поступак Немаца неки политички успех, онда грлати бећари са сокака могу бити увек најбољи политичари. Немци и не виде, како су заишли на странпутицу, на којој су изгубили већ и — стид!

Што се са својим „успехом“ заносе дрекавци, као што су Шенерер и Волф, то још разумемо, јер та врста људи живи од шкандала, али је чудновато, да све немачке странке дувају у један рог, па чак и високоблагородна и високородна господа из великог поседа. Та господа, која у својим салонима пазе и на најситнија правила учтивости, трпе, да се њихова снага црпи из скандала.

Али и ако чудновато изгледа, Немци ипак не попуштају, и запетост је у Аустрији достигла свој врхунац. Сад се испоставило, да парламенат не може радити, па га није вредно ни сазивати.

Овом збрком доводи се уставност у Аустрији у велику опасност. Све се јасније види, да се уставним путем у Аустрији неда владати. Један народ хоће да сатари други. Само поштен апсолутизам може бити праведан у Аустрији. Немци су постали гробари аустријског парламентаризма, који је у Аустрији био до скора лажан, те се само Немци користили њиме.

Овим трзавицама у Аустрији узнемирили се и Мађари, јер сад виде, да се привредно поравнање с Аустријом не може извести уставним путем. Машина тек што није застала.

Догађаји се брзо развијају. Немци се сами брину, да свој положај сасвим поткопају. Чеси и Пољаци заузимају њихова места. Стара Аустрија по мало добија нови облик.

Истина, ово Мађарима није право, јер мисле, да је дуализам само тако могућ, ако у Аустрији владају Немци, а у Угарској Мађари. Но историјски развитак не осврће се на ћефове шовиниста.

Немачки стуб дуализма јако је попуцао, те се зато цела зграда љуља.

Ајакс.

Мехмед ефендија Спахић.

(Глас из Херцеговине.)

Мостар 28. јуна 1898.

Сада, кад ово пишемо, бави се велики родољуб Мехмед еф. Спахић још у туђини, гдје га држе његови непријатељи. Прошла су већ два мјесеца од како је овај родољуб оставио своје родитеље, своју кућу и отаџбину и одјездио пут бијела свијета, да се труди, да ради и да се пати за свој народ. Он није могао више да гледа муке свога народа, није могао да трпи неправду, која овде влада, није могао да пренесе нападаје на Ислам, није могао да гледа „хајни-милет“, који ради са нашијем вјерскијем непријатељима, да нам разруше све оно, што нам је остало од нашијех великијех прадједова, све оно, што је нас све до сада одржало, све оно што је нама најдраже и најсветије.

То све мирно да гледа не може наш дични родољуб Мехмед еф. Зар да он гледа, како се руше џамије, како падају тулбета, како се гасе кандила, која су толико времена нашијем предацима свјетлила, зар да он гледа, како дошљаци из бијела свијета лију своју жуч по нашијем највећијем светињама?

Свакоме је народу најдража вјера, богату је драга, а још више сиромаху, јер му је у вјери једина утјеха, јер му је у вјери једина храна, једина нада на спасење. Наш је народ већ сасвијем пао, он је постао пуки сиромах, па шта ће онда, кад се њему одузме и вјера. Кад му се одузме вјера, он ће сасвијем пасти, он ће да постане туђа слуга и неће више бити онај народ, који је био.

А шта ми радимо? Ми ово мирно гледамо, сехиримо, како нам се свете непријатељи, и гледамо, како су наше издајице запрпле нашег вјерског непријатеља. Свак се бори за своја права, свак се хрве, свак своју вјеру брани и чува, а ми лежимо и спавамо мртвијем сном и чекамо, док нам дође когод, који ће нас да пробуди, који ће нам да поврати све оно, што смо изгубили. Тај нам неће доћи Ако се ми сами не пробудимо, неће нас нико други спасти, већ коначна пропаст и смрт.

А ко је први био, који се је дигао, да пробуди ови ојађени народ, који би први, који нам је ево овако поштено, прегаочки и храбро прокрчио тешки пут, који нам је показао, како се можемо још да спасемо од прјетеће пропасти, који је све своје жртвовао и на коцку ставио, за свој народ и за његову одбрану, за одбрану његове свете вјере; који је био тај први, већ дични узор-муслиман и родољуб Мехмед-ефенд. Спахић. Он је отворено устао против овдашње исправде, без икаква устезања изнио је громовите чланке под својијем именом против неправде, изнио је зла, која се врше, пред Европу, пред цијели свијет; он је пренеразио вас цивилизовани свијет, он је наше вјерске непријатеље у душу убио, он их је жигосао пред свијем свијетом и зато му се они хоће сада да свете, хоће да му затворе уста, хоће да га за навијек упропасте, да не би могао и даље да брани свој народ.

То ми не смијемо допустити, не смијемо ниједан, који је прави муслиман и који има и мало у себи поштења. Сада треба да се дигне вас наш народ на обрану свога дичног сина, да се дигне и да покаже, да је Мехмед ефендија зборио испред поштеније Муслимана, да је у истини поштено вазда бранио свој народ, да се види, да је то узор-муслиман, који је наш глас тако далеко разнио и који му је извојевао част и поштовање.

Зар се може и један Муслиман наћи, који би ово могао одрећи, који би могао да заниједка поштење једном борцу за свету вјеру и за свој народ; зар се може и један наћи, који би могао да остави онога, који се за њега крви, који страда за свој народ и свој род; зар се може ико наћи од онијех, који су за свету своју вјеру по кршевима крв лили, који му не би сада са својијем потписом хтјео да помогне и да га избави на корист народу; зар се може ико наћи од поштенијех Муслимана, у којијем још она стара крв тече и у којијем још замрла није, који би могао да побјегне с бојног поља, гдје се бори за дин и своју вјеру свету, да побјегне и пребјегне својијем непријатељима, да помогне хајни-милету, да убије једног дичног Муслимана!

Сад ће се виђети, ко се боји изићи отворено против онијех, који хоће да оцрне једног дичног Муслимана, који га као варалицу описују, који хоће да докажу да га ми једновјерни не поштујемо; сад ће се виђет, ко је бесчасна страшљивица, ко се боји Спахићу довикнут: „слава ти Мехмед-ефендија!“, ко се боји признат једном народноме борцу част и поштење, ко се устручава изјавити му, да га поштује: виђеће се ко је Муслиман, а ко хајни-милет. Сваки који ово одрече, одрекао се части своје међу нама, а и међу Србима православним, одрекао се свег поштеног свијета, који је на нас упро очи, да види, каква је наша захвалност, одрекао се своје вјере и свог народа. Ко био да био, сиромах или богат, угледан или неугледан, не може га никакав изговор спасти, он ће бити издајица свога народа, он ће бити онај највећи непријатељ своме народу, који не даде да се ми Муслимани већ једном пробудимо, који не даде, да Муслиман одржи побједу, већ који даде и руке нашем вјерском непријатељу, да утамани нашу вјеру и наш народ. Те ће казнит Алах, те ће свијет назват хајни-милет и с кољена на кољено чуће се: „нек су проклети!“ —

Мухамеданац.

Шпањолско-американски рат.

Министарство Сагастино једнако се труди, да заведе Шпањолце о правом стању ствари на Куби. По јучерањем министарском савету изјавише чланови кабинета, да они још нису добили никакву вест о предаји Сантјага. Тако уверава влада, а овамо је већ наименовала чланове комисије, који би, у случају преговора о миру, израдили подробности конвенције о предаји. У том се скрива и система Сагастина, јер он неће да влада или генерал Бланко преговара о предаји. Генерал Торал је радио по својој увиђавности. Хоће дакле да сву одговорност баце на војника, који је до последњег часа вршио своју дужност и који је оружје тек онда положио, када је сваки даљи отпор постао немогућан. Па ипак је генерал Торал, пре но што се предао, по ново дао изјаву американским генералима, да најпре мора сачекати одобрење централне владе. И заиста се Торал тек онда предао, када је од маршала Бланка добио пуномоћ за то. Из политичких разлога сваљују сад сву кривицу на Торала, који је и онако много препатио, јер се морао предати — У осталом, генерал Торал је у последњем часу покушао, да заједничке услове о предаји на своју корист приведе, тражећи, да се војсци, која ће се кренути за Шпанију, не одузима оружје или да се бар заједно са заробљеним војницима и оружје пренесе преко у Шпанију. Американска влада као одговор на то тражила је безусловну предају Торалову. Као што јављају из американског табора из Сантјага у Уешингтн, Шпањолци се већ предали. Претходне основне црте о конвенцији потписане су 3. (15) о. м. одмах по поноћи.

Преговори о миру.

По мадридским листовима предузеће влада преко француског посланика у Уешингтну преговоре о миру. Американска влада слаже се са шпањолском у том, да управни облик над земљом буде онаки, како га народ кубански жели. Шпанија ће без приговора примити оно, што народ реши. Влада жели, да се заробљеници из Сантјага превезу у домовину не на американским већ на неутралним лађама.

Предаја Сантјага.

Ратно министарство је добило вест из Сантјага, да се Шпањолци предали. Претходни услови о предаји потписани су Пошто американски преговарачи не хтедоше да дођу у варош, то беше састанак између обе убојне линије. — Председник Мак Кинлеј и ратни секретар Алжер послали су генералу Шафтеру своју и целога американског народа захвалност на сјајним победама пред Сантјагом, чији резултат беше предаја вароши. Председник још похваљује чете, које су издржале толике штрапаце.

Испити

у српским учитељским школама сомборским на свршетку 1897/8. школске године.

Прошле 1896/7. школске године одељена је женска учитељска школа од мушке и обадве су проширене са четвртим разредом. Мушка учитељска школа смештена је у новом велељепном здању, које је народу српском поклонио Његова Светост српски патријарх Георгије Бранковић а у старом приправничком здању, које је врло лепо оправити дала црквена општина сомборска, смештена је женска учитељска школа.

Обе учитељске школе заједно са вежбаоницама јесу под једним управитељем, а у њима делују 10 редовних професора; један учитељ хармонијског појања и музике, једна учитељица женског ручног рада и кућарства и три предавача, од којих један наставља приправнике и приправнице у красопису и цртању, други у вртарству, пчеларству и свиларству, а трећи у гимнастици.

За вежбаоницу приправницима служила је српска средсредна мушка школа сомборска са 4 одељена школска разреда и 4 учитеља, и предградска мешовита школа у Селеачи са једним учитељем.

Приправницама за вежбаоницу служи средсредна српска женска школа са 4 разреда, и две учитељице, и мешовита школа у предграђу Црвенци са једним учитељем, и прво српско забавиште Сомборско, у којој дела једна оспособљена забавиља.

Школска 1897/8. година започета је у учитељским школама и у вежбаоницама 1. септембра 1897. а завршена је 22. јунија 1898.

У мушкој учитељској школи уписано ie било у првом разреду 20, у другом 22, у трећем 16, у четвртом 17; свега 75 ученика. Од ових су у течају године из завода иступили 7, а један је решењем високослав. Школског Савета због великих изгреда из завода искључен.

На свршетку ове школске године било је у првом мушком разреду 19, у другом 20, у трећем 15, а у четвртом 13; свега дакле 67 редовних приправника, од којих је један приправник првог разреда родом из краљевине Србије, а сви остали су из краљевине Угарске и здружених земаља.

Сви мушки приправници су Срби православне вере.

По завичају били су родом:

Из Бачке дијецезе	31
Из Темишварске	15
Из Вршачке дијецезе	15
Из Будимске дијецезе	3
Из Архидијецезе	5
Из Горњокарловачке дијецезе	1
Из краљевине Србије	1

Здравље је мушких приправника са малим изузетком било повољно. Ни један се смртни случај ове године догодио није. —

Са изузетком оних, који су у течају године завод напустили, сви остали ученици овог завода школу и цркву полазили су приљежно.

Они приправници, који су од 5—8. новембра 1897. школу самовољно оставили и демонстровали, пошто су се покајали и у школу повратили, пресудом Е. Ш. Савета кажњени су затвором и губитком стипендија народних и платонеумских, а Ј. А., приправник IV. разреда, као највећи покретач ђачке побуне, искључен је из овога и из свију српских учитељских школа.

Поједини ученици II. разреда, који су 20. маја ноћу банчили, добили су на свршетку школске године из владање оцену „неуредно“.

У женској учитељској школи било је у почетку 1897/8. школске године уписано: у првом разреду 30, II. 37, у III. 28, у IV. 33 приправнице; свега је уписано било 128 приправница.

Од ових је једна ученица II. разреда још у септембру месецу школу оставила; једна ученица првог и једна ученица четвртог разреда после дужег боловања у вечност су се преселиле. —

На свршетку ове школске године било је у овом заводу: у I. разреду 29, у II. разреду 36, у III. разреду 28 и у IV. разреду 32 приправнице. Свега их је било на крају школске године у заводу 125 редовних приправница, а осим ових биле су две приватне ученице I. разреда, које су по дозволи Е. III. Савета испит положиле.

Од 128 приправница биле су 125 Српкиње православне вере; две приправнице првога разреда и једна приправница четвртог разреда биле су по вери римокатоличкиње а по народности „Мађарице“. Ове три су родом из Сомбора и знају српски, а последња настањена у Београду српском где је и претходне науке у вишој девојачкој школи свршила.

Између ученица православне вере било је по завичају из Угарске 100, из Славоније 20, из Босне 4, из Херцеговине 1 приправница. Из епархије Бачке било је 63; из Темишварске 25, из Вршачке 12, из Архидијезе Сремско-карловачке 20, из Митрополије Дабро-босанске 4, из Митрополије Херцеговачке 1 приправница.

Здравље је приправница било у опште добро. Једна приправница првога разреда, Босиљка Јањићева, одмах у почетку школске године разболела се од запаљења бубрежака и умрла 5. октобра а сарањена је 6. октобра 1897. Приправница IV. разреда Софија Грујићева после дужег а тешког боловања од туберкулозе упокојила се у дому своје матере у Сомбору 14. маја 1898.

По томе дакле била су ове године у женској учитељској школи два смртна случаја; јер Марија Вукадиновићева, свршена приправница I. разреда, није се због болести ни уписала у II. разред, и после дужег боловања у родитељском дому преминула је.

Морално владање свију приправница било је примерно и похвале достојно.

Закључни годишњи испит у IV. разреду мушке учитељске школе држан је 15. маја а у IV. разреду женске учитељске школе 16 маја пре и после подне под председавањем управитеља. —

Свршени приправници и приправнице полагали су писмене испите из српског и немачког језика, геометрије и природних наука по темама, које је високо председништво Школског Савета одредило, а под надзором својих професора 17. 18. 19 и 20. маја; из мађарског језика пак по задаћама, које је споразумно са управом и професорима мађарског језика одредио кр. школ. надзорник жупаније Бачке полагали су кандидати и кандидаткиње писмене испите 22. и 23. маја.

У среду 27. маја, као на дан крунисања Његовог Величанства срећно владајућег краља нашег Франца Јосифа првог, у смислу наредбе в. Ш. Савета, по предходном молебствију у Св. Ђурђевском храму, држана је школска свечаност у дворишту великог здања црквене општине Сомборске, на којој је опширан говор држао управитељ учитељске школе Н. Ђ. Вукићевић, а приправници су красословили и певали складно лепе песме по унапред установљеном програму. Свечаност ова школска завршена је закључним говором управитељевим, и појањем црквене химне: „Спаси Господи људи твоја.“ На свечаности овој присутни су били пречасна господа свештеници на челу са најпречаснијим господином Љубомиром Купусаревићем, окружним протопресвитером, и званичници градског поглаварства са благородним господином Ф. Тричлером, градоначелником сл. кр. града Сомбора.

Од 28. маја до 8. јунија управитељ учитељских школа сомборских, као заменик гл. школ. референта, бавио се у Пакрацу и у Горњем-Карловцу, где је, под његовим председавањем у обновљеној пре 4 године мушкој учитељској школи пакрачкој, држан први испит зрелости мушких свршених приправника, а у женској учитељској школи држан је испит зрелости свршених приправница IV. разреда те школе.

Зато су се време под председавањем разредних старешина односно других на то одређених професора држали разредни испити у I. II. и III. разреду у мушкој и женској учитељској школи сомборској, а међутим су приправници IV. и приправнице IV. разреда исте школе брижљиво се спремали за полагање строгих усмених испита за учитељско оспособљење.

Услед високе президијалне наредбе његове Светости Патријарха српског, као председника високославног Школ. Савета од 22. маја 1898. бр. ШС. 149. наименован је за овогодишњег председника при испитима за оспособљење у мушкој и женској учитељској школи сомборској најпречаснији г. Јован Борота, окружни прота старобечејски и члан Школског Савета, а за духовног члана испитног поверенства најпречаснији господин Љубомир Купусаревић, окр. протопресвитер сомборски.

(Свршиће се.)

Политички преглед.

— **Угарска.** Криза у министарству трговине ближи се крају, јер је сада сигурно да ће оставка државног тајника Вереша бити примљена, а на његово место доћи ће министарски саветник др. Јосиф Шмит, који је као управитељ миленарне изложбе стекао себи заслуга.

Србија. Народној скупштини, која заседава у Нишу, поднесени су између осталих законских предлога и законски предлози за измену закона о штампи. Овом предлогу противни су чак и умеренији листови у Србији, јер се њиме иде на ограничење слободе штампе, управо на уништење те слободе. Београдски листови, који нису рђаво расположени према Владанову кабинету, веле, да је тај законски предлог црњи и гори од познатог Бахова закона у Аустрији, који је донесен за време крутог апсолутизма, и да је данашњи закон о штампи у апсолутистичкој штампи куд и камо слободоумнији од овога, што га Владан намерава увести у Србију, јер у Русији је дозвољено продавање новина по улицама и на јавним местима, а овим новим пројектом то се забрањује у уставној Србији. Истина је, да неки листови у Србији иду далеко ван граница новинарске пристојности у свом писању, али лечити једно зло, а стварати друго зло није пут, којим треба да полази влада кад хоће да уваћа реворме.

— **Руси у Туркестану.** После познатог разбојничког нападаја на руске војнике у Андижану руске војене власти су обазривије и строжије према урођеницима. Нови генерални гувернер С. М. Духовски обилази поједина места свог подручја и свуда напомиње урођеницима, да се не шале с Русијом. У Ката-Кургану, који је пре 30 година присаједињен Русији, дочекала је генерала Духовскога множина урођеника, који му поднеше хлеб и со; уједно су изразили своју непоколебиву верност цару и своје гнушање због разбојничког нападаја на руске војнике у Андижану, те су замолили, да им се дозволи, да скупљају прилоге за удовице и сирочад пре времена погинулих војника руских. Примивши хлеб и со, генерал Духовски је благодарио на изразима верности, али је одма додао, да ће пажљиво пратити, како ће се те речи испунити на делу, а затим је продужио овако:

„Руски цар је моћан и силан; у њега је 120 милијона поданика, међу којима има и хришћана и мусломана и будиста и много других вероисповести; све те поданике он једнако љуби и брине се за њих, као за своју рођену децу, не правећи међу њима никакве разлике, желећи само једно, да сва та његова деца живе у миру и спокојству и да њихово имање процвета и богатсво им се увелича. Али, гајећи према својим поданицима телику љубав, руски цар тражи од њих безусловну покорност и послушност. Колика је његова љубав, толико је страшан његов гнев против оног, ко му се не покорава или противи. Чувајте се његова гнева! Ко навуче на себе његов гнев, — зло ће проћи! Руски цар има толико војске, да је она много већа, него што је сва војска у целом туркестанском крају. Нека руски цар каже само једну реч и његова ће војска чуда начинити!!!“

Тако се говори Туркменима! Генерал Кауфман, покоритељ Туркестана, шибао је кнутом сваког урођеника, који је показао ма и најмање непокорности или упорства; то је онда било потребно, да они полудивљаци добију појма о руској сили. Данас је доста и овако енергична беседа, какву је држао генерал Духовски, па да Туркмене прође воља, да још једанпут из потаје нападну руске војнике. — Русија се спремила, да против сваког непријатеља може бранити своје интересе на азијском Истоку. Тако је она у Сибиру усредсредила 100.000, у Манџурији 20.000, а у Порт-Артуру 40.000 војника. Ако би пак Енглеска само мрднула против Русије на Истоку, ено 150.000, руских војника у Закаспијској покрајини и на авганистанско-индијској граници готових, да пређу у Индију и да дохвате Енглезе на најслабијем месту.

— **Француска.** Мрска ствар Драјфусова још никако не да мира француској држави. Све, што дише чивутским духом, у Француској и ван ње, окомило се на републику и војску француску, само да се издајица Драјфус извуче из заточења. Ни судске пресуде, ни изјаве најугледнијих француских генерала и министара не могу да зауздају „Alliance israelitè universelle“, једног Пикара, једног Золу, једног Шерер-Кестнера, да престану већ једном с узалудном хајком. Услед поновних агитација Драјфусова синдиката, који не жали милијоне за свог штићеника, морао је нови министар рата, Кавењак, изјавити у заступничкој комори, е има веродостојне доказе, да је Драјфус крив. Сад устаје познати потпуковник Пикар, те је у једном писму на министра-председника Брисона тврдио, да су лажни они списи, на основу којих је Кавењак изјавио, да је Драјфус крив. Та безочна тврдња без икаквих доказа није мањи инзулт на војску од оног, што га је зимус учинио Зола у свом фамозном писму. Пикар је одма позван пред истражног судију, те га је овај потанко преслушао, а кад се Пикар хтео вратити кући, ухапшен је. И сад ће свет опет имати прилике, да прати једну интересантну, али за Француску жалосну парницу.

У исти дан, кад је Пикар ухапшен, стављен је у притвор и мајој Естерхази. Шта је прави узрок овом сензационалном ухапшењу, за сада се још не зна, али се држи, да то стоји у свези с неким писменима, које је Естерхази фалзификовао. Драјфусови пријатељи већ се радују, да је међу тим фалзификованим писменима и познати „бордро“, на основу кога је Драјфус осуђен. — Зола је опет отпочео писати отворена писма; овога пута је писао министру-председнику Брисону, апелује на његово родољубље и праведност и моли га, да поради на томе, како би у Драјфусовој ствари изишла истина на видик. — Трећа парница Золина почиње данас, али према овој није тако велико интересовање.

— **Немачка.** У Познању је ових дана сазван збор словенских лекара, који беше трн у оку пруској влади, те је стављала свакојаке сметње том збору. На збор је дошло много гостију из Аустрије, а нарочито из Галиције и Чешке. Орган кнеза Бизмарка, „Хамбургер Нахрихтен“, пише поводом тога: „Може се очекивати од аустријске владе, да неће трпети, да њени поданици узимају ма каква учешћа у политичким појавама у пруској земљи. Пољачко питање има за Прусију, а нарочито за немачку државу, како у унутрашњој, тако и у иностраној политици такав значај, какав не могу имати ни сва балканска питања за Аустрију, а Пруска може очекивати од свог, аустријског савезника, да ће имати обзира на ту околност.“ Како су Немци доследни! Како су осетљиви, кад аустријски Словени без икаква политичка смера посете своју једнокрвну браћу у Познању, али кад Немци из „рајха“ гомилама нагрну у Чешку, да помогну Шенереровцима приређивати пангерманске оргије, сматрају они то за сасвим што не природно.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 6. јула 1898.

— **Јубилеј Андре Лукића.** У суботу је прославио 25-годишњицу свог уметничког рада изврсни члан и редитељ нашег народног позоришта, Андра Лукић. Јубилар је изабрао за своју јубиларну представу познати комад „Циганин“, јер је то улога, у којој је Андра Лукић створио један тип и у којој се његов одлични дар најбоље показао. Позориште беше пуно одличне публике новосадске, која је том својом лепом посетом показала, да цени и поштује уметнички рад Лукићев. После представе, за време које је Андра Лукић неколико пута изазиван, поздравио је јубилара начеоник друштва за српско народно позориште, др. Лаза Станојевић, истакавши рад Лукићев на пољу наше позоришне уметности, па му је предао у име управног одбора позоришног диван сребрн ловор венац. Затим је у име Новосаткиња и Новосађана управитељ А. Хаџић уз сходан говор предао јубилару кутију, у којој беше скупоцен поклон; затим је управитељ предао, опет уз кратак поздравни говор, сребрн венац у име вел.-бечкеречке женске задруге и Великобечкеречана; тај венац био је на лепом, златом извезеном јастучићу од црвене кадифе. Још је А. Хаџић поздравио јубилара и предао му у име суботичких поштовача ловоров венац с траком и згодним натписом Члан позоришне дружине Динић предао је у име чланова српске занатлијске читаонице вршачке сребрн дивит и лепо искићен јастучић, што су га израдиле вршачке Српкиње. Редитељ и члан позоришне дружине Пера Добриновић је у име чланова исте дружине срдачно поздравио јубилара и предао му сребрн венац, дар чланова позоришне дружине. Јубилар је затим тронуто захвалио на поздравима и поклонима.

Тако је српска публика одала заслужено признање једном изврсном глумцу нашем, који заузима тако одлично место у позоришној уметности српској.

— **Српско народно позориште.** Сутра, у уторак 7. (19.) јула о. г. приказаће се у нашем позоришту први пут: **„Прибислав и Божана“.** Та драма Драг. Ј. Илијћа требала се приказати у недељу 5 јула, ал' како је војничка музика ц и кр. 70 пешачке пуковније петроварадинске званично спречена била да прати песме, којих пуно има у том комаду, — морао се приказ те драме одгодити за уторак 7. (19.) јула о. г. Можемо још и то јавити, да је за тај комад прављено ново одело и да је набављен и цео позоришни прибор уз то.

— **Фелдцајгмајстер кнез Рудолф Лопковиц,** заповедник IV. војеног корпуса, стигао је јуче у нашу варош, да прегледа овдашњи батаљон ц. и кр. 6. пешадијског пука.

— **Испит у српском забавишту.** Као што је познато, добротворна задруга Српкиња основала је овде 1892. г. српско друштвено забавиште. Но како су државне власти почеле да уводе ту свој уплив, друштво је понудило у заштиту забавиште то овдашњој срп. правосл. црквној општини и ова га је и примила, те је од ове године то општински завод, али стоји и даље под руководством ове задруге по жељи саме општине, те је по томе задруга у истом одржала годишњи јавни испит у суботу 4. (16.) јула о. г. Забавиља је у њему сад гђца Катица Максимовићева и ради свој посао вољно и с успехом, што се на самом испиту посведочило. Дечица су весела и пријањају око своје „Тете,“ као што је зову, а то је добар знак за врсноћу учитељице. Гостију је било више него деце, особито женског пола. Председавао је испиту председник општински г. П. Попадић и начелница жен. задруге гђа Јулка Радовановићка. Деца се молила Богу, појала, певала, декламовала, играла друштвене игре, певала у колу и правила слике, с круговима од дрота. На завршетку је тајник жен. задруге похвалио децу, што су била добра и слушала своју „Тету“, па им је поделио сваком по колач, што им је купила једна добра мајка.

Ова је школица врло омилила нашем свету и сад се одзивају њој и најотменији родитељи наши; а види се то и по броју деце, који је сваком годином већи, те је и државна и наша власт навалила на општину, да спреми за ову школицу згодније и пространије место, што ће се и учинити, по свој прилици већ идуће школ. године.

У овој школици је било уписано 54 мушке и 52 жен. дечице, свега 106. У течају године је изостало 30, а умрло 1. По вери било их је: 86 правосла них, 10 рим. кат., 1 протестан. вере и 9 јеврејске или мојсијеве вере.

Највећи број деце посећивао је забавиште у месецу мају, а најмање децембра и јануара месеца, јер су у то доба владале међу децом мале богиње, мрасе, шарлах и друге дечије болести.

— **Пре педесет година.** 5. (17.) јула 1848. до 1000 Срба пређу из Срема преко Дунава и ударе на Футог, код Новога Сада, али без успеха. Том приликом погибе им воћа Јелесија Вукајловић Србијанац. — 2. (14.) јула 1848. Мађари ударе на Сентомаш, где је командовао народни пуковник Стеван Сурдучки. Срба је било у Сентомашу: 180 Србијанаца под Луком Стефановићем, 400 у пола оружаних Молаца под Јосимом Берићем, 400 сремских граничара под народним капетаном Тодором Божићем, 600 Сентомашана, од којих су 150 имали пушке ловице, а остали имали су косе и копља. Мађара је било пет пута више. Топовима српским управљали су Пољаци Гонсјоровски и Ворновски. Од Срба погинуло је 1, рањен 1; осим тога пала су 3 коња и 1 ждребе; у повратку у Бечеј Мађари су убили 3 неоружана Србина пастира и отерали 1500 грла говеда и 300 оваца. Мађари су морали много изгубити, јер су нападали, а у Сегедин су одвукли Тисом рањене на 3 шлепа и на 50 кола оружја и одела. На српској страни одликовали су се Ворновски, потпоручник Ма-

музић, поручник Прњаворац, тоцциски поручник Теца Живковић. Од Сентомашана се одликоваше Алекса Хаџић и поп Павле Петровић. Исти дан ударили су Мађари и на Турију, код Сентомаша, али су и ту одбијени, као и на Чуругу. На Турији предводио је Мађаре мајор Дамјанић, православни Србин. — 2. (14). — 6. (18). јула 1848. борише се без престанка Срби и Мађари код Фелдварца, у Бачкој. Ту су Мађари имали два регулашка пука и редовне хусаре, но ипак мораше Фелдварац најпосле оставити. 3. (15). јула погибе народни официр Јуришић из сремске Каменице, коме је било 70 година. Истих дана отеше Срби од Мађара Уздин и Влајковац у Банату.

— **Земљотрес у Далмацији.** Из Сиња, главног места оног округа далматинског, у коме беше ових дана онако јака земљотреса, јављају: Дана 2. јула по р. к. изјутра у 5 с. 19 м. осетио се врло јак потрес земље у општини Сињу, која се састоји из села Сиња са 2500 стан. и из 5000 кућа у околини са 3600 стан., при чему су пољуљане све зграде и јако су оштећене. Уплашени сињски становници побегоше у поље. Кроз 10 минута наступи други јак потрес, који је трајао 4 секунда, а после пô сахата наступи трећи, слабији потрес. Око 9 сах. пре подне дође црни глас, да је у општинама око Сиња порушено већина зграда и да је при том убијено више људи. Окружни капетан са сињским општинским заступством одоше тамо и нађоше, да су потпуно разорена села: Турјаци, Косук, Војнић, Чопорице и Триљ. У тим селима је убијено пет људи. 14 је тешко, а 100 лако рањено. Сви становници у тим местима остали су без куће и кућишта и налазе се у највећој невољи. Секундарни потреси поновили се небројено пута и још и сада трају, час јачи час слабији. Стога људи и у оним местима, која нису сасвим разорена, живе под шаторима, у баракама и по колима. Потпредседник намесништва у Задру, дворски саветник Павић, стигао је на место несреће 22. јуна (4. јула), те је остао тамо два дана и раздавао је новчану потпору породицама рањеника. Општина Сињ је отпочела скупљати прилоге за пострадале.

Новости са стране.

— **Прилог „слободи“ у Угарској.** „Због поздрава осуђеног уредника Амбра Пијетора“ тужени су и за 17. (29.) јули позвано је пред суд у Банској Бистрици 20 словачких родољуба и три родољупкиње. Међу њима су између осталих Матија Дула, Светозар Хурбан, Владимир Мудроњ, Жигмунд Паулини-Тот а имена тужених госпођица су: Вера Дулина, Етела Цаблкова и Јелена Швелова. — Баш смо радознали, хоће ли мађарски суд и ове оптуженике осудити због те страшне кривице!

— **Закуп загребачког позоришта.** Досадањем интенданту земаљског позоришта у Загребу, дру Стевану пл. Милетићу, мора да је досадило да од својег новца надокнађава дефицит тога позоришта, јер није хтео да обнови уговор о закупу. Стога је позориште издато под закуп некадањем певачу Хрељановићу на четири године. Закупник је дужан оперу и позоришни приказ одржавати на досадашњој висини.

— **Велика проневера.** У арадском сиротињском звању ушло се у траг великој проневери, коју је починио благајник истог звања Јован Криван. Од дуже времена је упало у очи, да Криван врло раскошно живи, па кад је у јунију узео двонедељни допуст, прегледали су благајну те су нашли, да фали 260.000 ф., и то имање малолетног грофа Алмаија. Новац беше уложен у обвезницама кредитног завода, место којих је Криван метнуо у благајну папир без икакве вредности. Криван је већ на путу у Америку, у тај елдорадо свих дефрауданата. У Араду и околини начинио је овај случај велику сензацију и изазвао велико огорчење против Кривана.

— **Погубљење капетана Бојчева и Новелића.** Смртна пресуда, коју је пловдивски суд изрекао над убицама Бојчевим и Новелићем, извршена је у највећој тајности. Сигурно су хтели да избегну демонстрације. У среду рано изјутра обешени су Бојчев и Новелић. Пловдивски државни тужилац је у суботу, кад је био у Софији, добио заповест, да изврши смртну пресуду. У недељу се врати с документом у Пловдив, али до уторника је све држано у тајности. У недељу после подне саопштили су осуђенима и њиховој најближој родбини, да је ту смртна заповест. Пресуда је извршена у присуству државног тужиоца, садањег градског префекта, Новелићева наследника у служби, варошког лекара, управитеља тамнице, судског секретара и свештеника. Када су оба злочинца изведена на двориште тамнице, судски секретар прочита пресуду, затим читаше свештевик молитву. У дворишту беху подигнута двоја вешала. Над оба злочинца извршена је казна у исто доба. Четрдесет и шест минута висиле су лешине на вешалима, за тим су скинуте и предате варошком префекту, да их сахрани. Брат осуђенога Дечка Бојчева, Никола Бојчев, који је такођер био оптужен али ослобођен, искао је телегрифичним путем дозволу од опћине, да на њему остане сахрану обешена брата. Молба му је одобрена. Пре вешања запитан је Дечко Бојчев, не носили можда на себи ратне медаље, јер би их морао предати, ако их има. Он одговори, да се сви његови почасни знаци налазе код његова таста у Софији.

— **Несрећа на парном броду.** На дунавском парном броду „Гизели“ догодила се код Грајна у Горњој Аустрији несрећа. Пукла је једна цев на машини, те су убијени ложач Михајло Луковић, Петар Месарош и Андрија Тонца, а Антоније Улик тако је тешко рањен, да је после неколико сахати умрьо. Поведена је судска истрага.

— **Имање католичке цркве у Француској.** Вредност имања, које има католичка црква у Француској, скочила је од 1881. године до данас од 800 милиона динара на 2000 милиона. Што је вредност порасла, није за то, што је порасла сама вредност обрађиване земље, него је већином од нових куповина. Ова промена тиче се непокретности и капитала, који подлежи порези; а колико вреди остало црквено и манастирско покретно имање, то се не може знати.

— **Богатство Чивута у Галицији.** Још до године 1867. нису Чивути у Галицији смели имати сељачких имања; у целој земљи беше само 38 чивутских поседника. Кад укинуше дотични закон год. 1870, беше 68 чивутских велепоседника с правом бирања. После берзанског краха у Бечу год. 1873. већ их је било 289, а год. 1880. њих 680. Малих имања прешло је од 1874. год. до 1892. у чивутске руке 43.000. Данас имају тамо Чивути већ 70% оранице, а два милијона сељачког становништва живе као чивутски илоти на земљи својих праотаца.

— **Развод брака у Северној Америци.** У североамеричким Сједињеним Државама особито су чести разводи бракова. У држави Конектикуту 1 развод долази на 10 бракова, у држави Вермону 1 на 14, у држави Роде Ајсленду 1 на 13. Године 1891. долазио је у Чикагу 1 развод на 8 бракова. У држави Мајну важи закон, да судија може изрећи развод брака, ако мисли, да има разлога, који би ту меру правдали. У држави Орегону усвојен је не давно закон, да је добровољни разлаз мужа и жене толико, колико и развод. У Бруклину, код Новога Јорка предала је једна госпа молбу за развод брака. Судија је парницу одмах дао адвокату, који је одмах оно вече свршио ствар и ујутру о њој поднео извештај судији. Судија је одобрио извештај и одмах је изрекао пресуду, тако да је речена госпа била с мужем разведена за 24 часа после почете парнице. Кад су у Бостону отворили нову судску зграду, одмах је у њу навалила гомила мушких и женских, који су тражили развод брака. Одмах прве недеље било је разведено 72 брака.

НОВИЈЕ.

Париз, 5. јула. Истражни судија Бертили преслушава Естерхазија. Говори се, да ће овај бити пуштен на слободу.

Брисел, 5. јула. Претендент шпањолског престола. Дон Карлос спрема се, да отпутује у Шпањолску и изјавио је заступницима више листова, да данашња шпањолска династија мора пасти.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Будимпешта, 6. јула. Оставка Владислава Вереша државног тајника у министарству трговине, уважена је. На његово место постављен је министарски саветник др. Јосиф Шмит.

Арад, 6. јула. Узрујаност због Кривановe проневере још је једнако велика по целој вароши. Од хамбуршке полиције дошао је телеграм, да до сад није ушла у траг Кривану. Јуче су многи преслушани, преметнуто је више кућа. Проневерену своту накнадиће оштећеном грофу тиме, што ће на становништво арадске жупаније избацити прирез од 2%

Будимпешта, 6. јула. У данашњој седници ђумручке конференције заступао је млинар Бахер мишљење, да храну треба јефтиније возити. Привредни писац Мандело очекује добар успех од засебног ђумурчког земљишта. Алберт Беде вели, да би била несрећа, кад би нас Аустрија приморала, да засебно удесимо своју индустрију.

Париз, 6. јула. Ратни министар Кавењак прети, да ће поднети оставку, ако листови не престану доносити нападаје, које инспирирају неки министри. Золина парница није данас свршена; бранилац Лабори тражиће, да се одгоди расправа, док се не заврши истрага у Естерхазијевој парници.

* * *

Шпањолско-американски рат.

Сантјаго, 6. јула. Шпањолска посада оставила је шанчеве и Американци су ушли у варош, скинули су шпањолску заставу и истакли американску.

Уешингтн, 6. јула. Војнички савет је мишљења, да сад треба напасти Порторико и послати ескадру адмирала Ватсона, да нападне шпањолске обале

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

Ред позоришних представа:

У уторак 7. (19.) јула први пут: **„Прибислав и Божана“.** Историјска драма у 5 чинова, с певањем, написао Драг. Ј. Илијић, музика од Д. Јенка.

У четвртак 9. (21.) јула први пут: **„Сестре“.** Драма у 3 чина, написао Евгеније Кумичић.

У суботу 11. (23.) јула први пут: **„Ханела“.** Виђење и јава у два раздела, с певањем и свирком, написао Герхарт Хауптман, превео Сава Петровић.

Трговина.

Нови Сад, 6. јули 1898.

Цене су биле: жито прве каквоће 9 ф. 30 — н., друге каквоће 8 ф. 60 — н., зоб 6 фор. 30 — н., јечам 4 фор. 80 — н., кукуруз стари 4 ф. 80 — н., пасуљ бели 7 ф. — — н., жути 6 ф. 80 н., вика 7 ф. — — н., мухар 6 ф. 80 н., проја 3 ф. 80 — н., репица 8 ф. 60 н. Вуна 80 ф. — — н. Све од 100 кгр.

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 3. јули 1898.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 65 н.
„ „ „ (стари)	5 ф. 62 н.
Дукати од 20 франака	9 ф. 52 н

Јавна благодарност.

За милу и пријатну дужност своју сматрам, да изјавим своју најтоплију благодарност свима и свакоме, који су ме се сетили приликом прославе мога 25-годишњег глумовања.

Нарочито захваљујем славном управном одбору „друштва за српско народно позориште“, високоцењеним Новосаткињама и Новосађанима, родољубивој женској добротворној задрузи Српкиња у В. Бечкереку и врлим В. Бечкеречанима, уваженим поштоватељима из Суботице, г. Ј. Будимиру трговцу из Н. Сада и мојим искреним друговима. — Свима горе наведенима још једном хвала на пажњи и даровима, којима ме приликом моје светковине одликоваше.

Тако исто захваљујем и свима онима, који су ми послали телеграфске и писмене честитке.

У **Новом Саду**, 6. (18.) јула 1898.

Са одличним штовањем
Пера Добриновић,
глумац и редитељ срп. нар. позоришне дружине.

†

Јављамо свима сродницима и пријатељима, да ћемо нашој нигда незаборављеној сестри односно тетки

СОФИЈИ МАЈЕР РОЂ. САВИЋ

давати у суботу 11. (23.) јула 1898. у св. алмашкој цркви шестонедељни парастос.

У Новом Саду, 6. (18.) јула 1898.

Тодор Савић,
брат
и остала родбина.

†

Јављамо тужним и расцвељеним срцем својим пријатељима и познаницима, да је наша мила мезимица

ГЕОРГИЈА, СЛАВНА НЕНАДОВИЋ,

након дуге и тешке борбе са смрћу, данас око по ноћи, у најлепшем цвету младости испустила своју измучену душу. Земни остатци наше незаборављене покојнице, предаће се у недељу, 5. о. м., у 5 сахати по подне матери земљи.

Вечна јој успомена!

У Инђији, 4. јула 1898.

У име ожалошћене родбине:
Павле Ненадовић, отац.
Јулка Ненадовић, мати.

Огласи.

Натјечаі.

На овдашњој српско православној основној школи упражњено је мјесто једног учитеља (за један разред). Годишња плата јесте 600 фор., стан и огрјев у нарави, или у име тога 120 фор. годишње. — Након сваки пет година службе повисује се плата са 50 фор.

Пошто ова опћина на сваки начин намјерава основати пјевачко друштво, то ако би изабрани доказао, да је способан за управљање кором, имаће у име тога 200 фор. годишње плате.

Ваљано снабдјевене молбенице са свједоџбом о политичном и моралном владању имају се слати потписаном одбору ове опћине најдаље до 1. августа (по ст. кал.) ов. г.

Бијељина, 28. јуна 1898.

Српско правосл. црквено школски одбор.

259 2—2

Стечај.

Расписује се стечај на **једно** евентуално **два** места из стипендијске задужбине **Павла Јовановића** са годишњом стипендијом од 500 ф. (евент. 600 фор.) за слушаоце политехнике.

Молбеници ваља приложити ове сведоџбе: 1. крштено писмо; 2. школска сведочанства од последње две године; 3. сведочанство од политичке власти о сиромаштву, у ком ваља да стоји и то, колико деце имају родитељи молиочеви; и 4. лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама.

По вољи завештачевој морају му питомци слушати политехнику у Бечу или Прагу и на крају сваке године поднети „Матици Српској“ расправу на српском језику ма из ког предмета, који су слушали. Теме за те расправе ваља да су од општег садржаја и значаја.

По наредби министарској не сме ни један питомац уживати две или више стипендија у једно и исто време.

Сваки питомац добија „Питомачка правила“, којих се мора строго придржавати.

Рок овом стечају траје до 20. јула (1. августа) о. г.

Молбенице, које стигну после истеклог рока, не ће се узети у обзир.

Из седнице Књижевног Одбора „Матице Српске“, у Новом Саду 25. јуна (7. јула) 1898.

Председник „Матице Српске“
А. Хаџић с. р.

Др. Милан Савић с. р.
секретар.

248 3—3

Стечај.

Расписује се стечај на **једно** место из стипендиске задужбине **Гавре Романовића** са годишњом стипендијом од 300 фор. (евент. 400 фор.) за слушаоце економских, занатлијских и трговачких школа.

Молбеници ваља приложити: 1. крштено писмо; 2. школска сведочанства од последње две године; 3. сведочанство од политичке власти о сиромаштву, у ком ваља да стоји и то, колико деце имају родитељи молиочеви; и 4. лекарска сведоџба о здрављу и накаламљеним богињама.

По вољи завештачевој имају првенство на стипендију, при једнакој способности, ученици родом из Вуковара.

Питомци ове закладе имају слушати своје науке у школама у Угарској, а школске заводе у страним земљама моћи ће полазити само с дозволом високог кр. угарског министарства просвете и црквених послова.

По наредби министарској не сме ни један питомац уживати две или више стипендија у једно и исто доба.

Сваки питомац добија „Питомачка правила“, којих се мора строго придржавати.

Рок овом стечају траје до 20. јула (1. августа) о. г.

Молбенице, које стигну после истеклог рока, не ће се узети у обзир.

Из седнице Књижевног Одбора „Матице Српске,“ у Новом Саду 25. јуна (7. јула) 1898.

Председник „Матице Српске“
А. Хаџић с. р.

Др. Милан Савић с. р.
секретар. 249 3—3

Стечај.

Из стипендиске задужбине **Гедеона Дунђерског (Геце)** расписује се стечај на **четири** стипендијска места.

Стипендија износи годишње 500 фор. за ученике гимназијске, реалне, економне, занатлијске, трговачке или ма које врсте више стручне школе.

Молбеници ваља приложити: 1. крштено писмо, 2. школска сведочанства од последње две године; 3. сведочанство од политичке власти о сиромаштву; у ком треба да је означено и то, колико деце имају родитељи молиочеви; и 4. лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама.

По вољи завештачевој имају првенство на ту стипендију ученици из породице му и то десценденталии потомци његови, а затим ученици родом из Сентомаша, ако имају особине, које се од таквих у основном писму траже.

Питомци ове задужбине морају слушати своје науке у заводима у Угарској а стране више школе могу похађати тек с дозволом вис. кр. угар. министарства про свете и црквених послова.

По наредби министарској не сме ни један питомац уживати две или више стипендија у једно и исто доба.

Сваки питомац добија „Питомачка правила“, којих се мора строго придржавати.

Рок овоме стечају траје до 20. јула (1. августа) о. г.

Молбенице, које стигну после истеклог рока, не ће се узети у обзир.

Из седнице Књижевног Одбора Матице Српске у Новом Саду 25. јуна (7. јула) 1898.

Председник „Матице Српске“:
А. Хаџић с. р.

Др. Милан Савић с. р.
секретар. 246 3—3

Стечај.

Расписује се из стипендиске задужбине **Васе Јагазовића** и жене му **Саранфиле** стечај на **једно** стипендиско место са годишњом стипендијом од 600 круна (300 фор.) и то за ученике ратарске струке.

Молбеници ваља приложити: 1. крштено писмо; 2. школска сведочанства од последње две године; 3. сведочанство од политичке власти о сиромаштву, у коме ваља да стоји и то, колико деце имају молиочеви родитељи; и 4. лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама.

По вољи оснивачевој сваки од питомаца мора бити Србин православне вере а из земаља под светом круном Стевановом, изузимајући једино децу покојникова сестрића, Исидора Радмановића.

Стипендисте морају своје науке слушати на каквом школском заводу у Угарској, који одреди „Матица Српска“.

Првенство при избору имају деца Исидора Радмановића, сестрића завештачева; за тим деца његова кума Дамјана Јеврића, пароха у Јамини, његова кума Стевана Влајковића у Гуњи, ако се искажу, да су сиромашни и за науку способни.

За стипендисте, осим оних, који на то имају првенство, могу се изабрати и други, у том случају, ако они, који имају првенство, не исцрпу установљене стипендије.

По наредби министарској не сме ни један питомац уживати две или више стипендија у једно и исто доба.

Сваки питомац добија „Питомачка правила“, којих се мора строго придржавати.

Рок овоме стечају траје до 20. јула (1. августа) о. г.

Молбенице, које стигну после истеклог стечаја, не ће се узимати у обзир.

Из седнице Књижевног Одбора „Матице Српске“, у Новом Саду 25. јуна (7. ула) 1898.

Председник „Матице Српске“:
А. Хаџић с. р.

Др. Милан Савић с. р.
секретар. 250 8—3

Стечај.

Из стипендиске задужбине **Симе Ђорђевића** расписује се стечај на **једно** евент. **два** стипендијска места.

Стипендија износи годишње 600 фор. за слушаоце политехнике; 500 фор. за ученике горње реалке; и 400 фор. за ученике ниже реалке.

Молбеници ваља приложити: 1. крштено писмо; 2. школска сведочанства од последње две године; 3. сведочанство од политичке власти о сиромаштву, у ком треба да је означено и то, колико деце имају родитељи молиочеви; и 4. лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама.

По вољи завештачевој првенство на стипендију имају ученици родом из Мола; свакако се од молиоца захтева одличан успех у наукама.

Питомци ове закладе морају слушати науке на реалним или вишим техничким школама у Угарској.

По свршетку техничких наука моћи ће сваки питомац, који своје науке с похвалним успехом сврши, још једну годину дана уживати своју стипендију на ту сврху да се може спремити за практичан живот.

По наредби министарској не сме ни један питомац уживати две или више стипендија у једно и исто доба.

Сваки питомац добија „Питомачка правила“, којих се мора строго придржавати.

Рок овоме стечају траје до 20. јула (1. августа) о. г.

Молбенице, које стигну после истеклог рока, неће се узети у обзир.

Из седнице Књижевног Одбора „Матице Српске“ у Новом Саду 25. јуна (7. јула) 1898.

Председник „Матице Српске“:
А. Хаџић, с. р.

Др. Милан Савић, с. р.
секретар. 247 3—3

Стечај.

Расписује се стечај на **два** места из стипендиске задужбине **Христифора Шифмана** и то једно са годишњом стипендијом од 250 фор. за слушаоце у м е т н о с т и, и једно са годишњом стипендијом од 200 фор. и то за слушаоце в и ш и х п е д а г о г и с к и х н а у к а.

Стипендију за педагогију могу тражити православни Срби из Угарске, који су свршили најмање шест гимназиских разреда или приправничке науке с врло добрим успехом. За слушаоце уметности тражи се потребна квалификација.

Молбеници ваља приложити: 1. крштено писмо; 2. школска сведочанства од последње две године: 3. сведочанство од политичке власти о сиромаштву, у ком ваља да стоји и то, колико деце имају молиочеви родитељи; и 4. лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама.

По вољи завештачевој првенство на ову стипендију имају новосадски синови а после њих, или ако таквих не би било, Бачвани.

По наредби министарској не сме ни један питомац уживати две или више стипендија у једно и исто доба.

Сваки питомац добија „Питомачка правила“, којих се мора строго придржавати.

Рок овоме стечају траје до 20. јула (1. августа) о. г.

Молбенице, које стигну после истеклога рока, не ће се узети у обзир.

Из седнице Књижевног Одбора „Матице Српске“, у Новом Саду 25. јуна (7. јула) 1898.

Председник „Матице Српске“:
А. Хаџић с. р.

Др. Милан Савић с. р.
секретар. 251 3—3

ТЕХНИЧКИ БИРО

МОМЧИЛА ТАПАВИЦЕ
АРХИТЕКТА
И
МЛАДЕНА ПИЛИЋА
МАШИНСКОГ ИНЖИЊЕРА

269 1—3

прима израде сваковрсних техничких послова, као: планове за зграде, премеравања земљишта, уређење творница и т. д.; даје бесплатна обавештаја у упитаним стварима; прима поверења при куповању пољопривредних и других машина, нарочито што се тиче избора и оцењивања вредности.

Адреса: **Budapest Szentkirályi utcza, 26.**

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

П. РОМАНОВИЋА

У НОВОМ САДУ

267 1—3

потребује једног шегрта, који говори српски, немачки и мађарски. Који су похађали трговачке школе имају првенство.

Стечај.

Расписује се стечај **на три упражњена стипендијска места, и то: два за техничаре и једно за реалце из закладе** народних добротвора **Луке Миланковића и сестре му Марије Петровићке.**

Стипендија износи за техничаре 500 фор. а за реалце 400 фор. годишње и добија се у 10 месечних оброка т. ј. од почетка до свршетка школске године.

Молби ваља приложити: крштено писмо, лекарску сведоџбу о здрављу, сведоџбу о свршеним наукама и сведоџбу о сиромаштву.

Рок стечају истиче након 4 недеље, рачунајући од првог увршћења. Молбенице ваља послати потписаном председништву.

Из седнице црквеног одбора срп. прав. црквено-школске општине у Н. Саду, 22. јуна (4. јула) 1898.

К Миловановић, перовођа. **П. Попадић**, председник.
252 3—3

С. О. 4993.
През. ex. 1898.

Стечај.

У стипендијској закладе Мојсила Моловића и супруге му Христине имају се попунити два питомачка места и то једно место за ученике више гимназије са стипендијом од год. 200 фор. а. вр. а друго за слушаоце срп. прав. богословије са стипендијом од год. 300 фор. а. вр.

Молитељи српске народности и православне вере, уз то припадници земаља угарске круне, морају сведоџбама исказати добро владање, добар успех у наукама, сиромаштво и најпосле да су здрави.

Синови српских православних свештеника поред једнаке квалификације имају првенство пред другим молитељима.

Изабрани питомац гимназиста мора слушати своје науке у срп. прав. великој гимназији карловачкој, а питомац богослов у српском прав. богословском училишту карловачком.

Ваљано инструјисане молбенице треба поднети **потписаном** ради избора **најдаље до 3. (15.) августа 1898. год.**

У Карловцима, 22. јуна (4. јула) 1898. године.

Георгије
патријарх.
242 3—3

НИКОЛЕ КАПАМАЏИЈЕ

ТРГОВАЧКА ШКОЛА
И
ПАНСИОНАТ
У БЕЧУ.

(Адреса: N. Kapamadžija, Wien VI. Mariahilf, Millergase 43.)

Циљ је ове школе, да младиће, који немачки знају, обично за 2 године у трговачким наукама тако обучи и усаврши, да буду способни у сваком трговачком или фабричком комптоару, у банкама или новчаним заводима ваљано радити. Они ђаци пак, који без икаквог знања немачког језика у школу ступе, морају прво немачки научити, па онда тек могу бити редовни ђаци.

За зрелије младиће са добром школском припремом и знањем немачког језика постоји једногодишњи стручни курс (Einjähriger Fachcurs), у ком се горе поменута циљ за 10 месеци може постићи.

Срби-ђаци имају осим редовних предавања (која су чисто на немачком језику) и засебну наставу, где свестрано и темељно уче немачки језик и по нешто од других предмета, које на српском, које на немачком језику.

Школарина износи (осим 2 фор. уписнине) 100 фор. а. вр. годишње, а може се и полугодишње напред платити.

Књиге стају од прилике 10 фор.

У свези са школом и у истом здању постоји и новоуређени

ПАНСИОНАТ

где су ђаци не само у брижљивој нези и под строгим надзором добро смештени, него и засебну поуку како у немачком језику, тако и у осталим трговачким наукама добивају.

„Како је место у пансионату ограничено, а више од половине места већ сад попуњено, то се могу нове пријаве само онда осигурати, ако се што пре учине и прва рата пансионатске своте по програму одмах уплати.“

На жељу родитеља смешта директор ђаке и у приватним кућама на стан и кост.

Школа почиње 4. (16.) септембра.

265 2—9 **Програми се шаљу на захтевање бесплатно.**

ЧУВАЈМО СЕ ОД ПОДРАЖАВАЊА И ФАЛЗИФИКАТА!!

За одржавање и неговање **лепоте женскиња** најбоље је средство свуда омиљена и светскога гласа:

„Корнелија помада за лице“.

КОРНЕЛИЈА-КРЕМ (законом обезбеђено).

Овај изврсно састављени **крем** заузима прво место међу свима помадама и улепшавајућим средствима за лице, јер не садржи **никаквих шкодљивих честица**, — **није мастан**, те већ после кратке употребе мора се скакоме допасти, пошто даје лицу изванредну нежност, свежу, чисту и младалачку боју, **што се никојим другим средством не може постићи.**

„Корнелија помада за лице“ је сигуран лек против: **бубуљица**, сунчаних пега, (Sommersprossen), црвенила носа, **митесера**, лишаја, **испуцане коже на рукама**, црвених флека и свију других **нечистоћа на лицу**, и т. д. и т. д.

ЦЕНА: **једна мала тегла са упутством за употребу 1 круна, велика тегла 2 круне.**

Наручбине опремам уз потпуну дискрецију за готов новац или уз поузеће (Nachnahme).

ПОСЛУГА ТАЧНА И БРЗА.

Главна стоваришта у **Будимпешти**: Török József gyógyszertára, Király utcza 12. и Dr. Egger Leó gyógyszertára, Váczikörút 17.

Централно стовариште за поштанско разашиљање:

МИЛЕТА ЛЕСКОВАЦ, апотекар „код круне“.
Стари Врбас, (Бачка) број 50.

184 16—154

У мојој лекарници могу се добити у богатом избору и сви домаћи и страни лековити специјалитети превоји, париски специјалитети од гуме, сви тоалетни и парфимеријски предмети, и т. д. **по најјефтинијим ценама.**

Препродавцима велики рабат дајем.

БЕЗ КОРНЕЛИЈА ПОМАДЕ НЕ ТРЕБА ДА ЈЕ НИЈЕДНА ДАМА.

Против флека на лицу најбоље је средство „Корнелија помада за лице“ од апотекара М. Лесковца.

Власник и издавалац: Дружина Бранка. **Одговорни уредник Никола Јоксимовић.** **Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.**